

Nr 15.

Ankom till Riksdagens kansli den 19 februari 1913 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av förra militiebostället Lyby nr 22 i Malmöhus län.

(1:a Avd.)

I en till Riksdagen den 13 december 1912 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 23, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgiva, att, sedan förra fanjunkarbostället $\frac{1}{2}$ mantal Lyby nr 22 i Lyby socken av Malmöhus län blivit genom ägostyckning enligt lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring fördelad i sex uti statsrådsprotokollet närmare angivna lotter, därvid den såsom arrendelotten nr 1 betecknade skulle utgöra en lott, arrendelotten nr 2 med undantag av utskiftena Kalvabacken, Ormaredsstycket, Kalvahagen och Getskogsskiftet en lott samt vart och ett av sistnämnda fyra skiften en lott, sistnämnda fyra lotter må var för sig upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen av berörda grunder meddelade närmare bestämmelser samt de återstående två lotterna var för sig å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i kungl. brevet den

29 maj 1874 omförmälda villkor med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1914 och, beträffande arrendelotten nr 1, med förbehåll om rätt för kronan till den del av den i ovanberörda protokoll omnämnda byggnadssumma, som vid tillträdet kan återstå oredovisad.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Förra fanjunkarbostället $\frac{1}{2}$ mantal Lyby nr 22 i Lyby socken av Malmöhus län är av domänstyrelsen genom särskilda kontrakt utarrenderat för tiden till den 14 mars 1914 i två lotter mot arrendavgift av 450 kronor för lotten nr 1, som bestämts skola stå och svara för $\frac{15}{64}$ mantal av det egendomen åsatta hemmantal, och 370 kronor för lotten nr 2, som bestämts skola stå och svara för $\frac{17}{64}$ mantal. Under år 1911 har arrende- och saluvärdering hållits å de särskilda lotterna, därvid föreslagits styckning och försäljning av egendomen. Detta ärende har domänstyrelsen uti underdånig skrivelse den 4 oktober 1912 underställt Kungl. Maj:ts prövning samt för sådant ändamål överlämnat ärendet rörande handlingar, däribland två av tillförordnade distriktslantmätaren Joh. Trulsson år 1911 upprättade kartor över arrendelotterna samt en av förste lantmätaren C. M. Carlquist år 1892 upprättad karta över egendomen i dess helhet, allt med tillhörande beskrifningar.

Av handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Arrendelotten nr 1 är belägen 0.5 mil från Hörby järnvägsstation, 3.2 mil från Lund och 3 mil från Eslöv samt arrendelotten nr 2 3 å 4 kilometer från arrendelotten nr 1.

Sistnämnda arrendelott består av ett hemskifte och fyra utskiften, belägna på ett avstånd av 1 till nära 3 kilometer från hemskiftet och benämnda Ramstycket med mosskiftet, Östra Hejdan, Ångamossen och Furulyekan. Lotten innehåller en areal av 17 hektar 37.6 ar, därav 15 hektar 7.7 ar tomt, trädgård och åker, 2 hektar 21.3 ar äng och torvmosse samt 8.6 ar impediment. Å arrendelotten finnas följande kronan tillhöriga byggnader, nämligen boningshus, östra eller stall-längan, västra eller loglängan och hemlighus, samtliga starka och goda samt mycket väl underhållna och för arrendelottens skötsel någorlunda tillräckliga, sedan domänstyrelsen numera för kronans räkning inlöst en arrendatorn tillhörig lutebyggnad, avsedd till förvaring av eldbrand.

Åkern i hemskiftet består till omkring hälften av klapperstens- och grusmylla på grusbotten och har å denna del försvarlig djuplek, medan å andra hälften närmare grusmyllan underlaget över huvud taget består av något lerblandat grus på grusblandad lerbotten, med myllans djuplek

avtagande mer och mer mot norr. Å denna del av åkern finnes ej så obetydligt med för jordens brukning hinderlig sten, varjämte åkern lider av vatten genom befintliga källsprång samt tarvar stark avdikning, om tillfredsställande skördar skola kunna frambringas.

Å utskiftena kan icke gärna mogen säd frambringas, med undantag av Furulyckan, som består av högt belägen grusmylla.

Uppskattningsmännen hava ansett, att försäljning av delar av arrendelotten i syfte att bilda egnahemsrågenheter icke med fördel för kronan kunde ske. Hemskiftet kunde icke anses större än vad som behövdes för en familj, därest denna utan någon biförtjänst skulle hava sin utkomst av jordbruket, vartill komme, att skiftets ägofigur ej inbjöde till styckning, då den del därav, som därtill närmast kunde ifrågakomma, eller den norra, vore svag och så belägen, att den sannolikt ej skulle finna köpare. Utskiftena vore alla av den beskaffenhet, att de icke vore ägnade för bebyggande, då någon sädesodling där ej kunde bedrivas med undantag av Furulyckan med en areal av 5 ar, vilken dock den olägenheten vidlådde, att dess bredd, omkring 4 meter, vore för ringa för bebyggande.

Arrendelotten, som har ett taxeringsvärde av 13,000 kronor, har åsatts ett saluvärde av 12,000 kronor, därav 460 kronor för växande skog, huvudsakligen ek, och ett arrendevärde av 480 kronor.

Av den enligt arrendekontraktet för nybyggnad under arrendeperioden anslagna summa återstår oredovisat ett belopp av 250 kronor.

Arrendelotten nr 2 består av ett hemskifte, ett mosskifte samt fyra utmarksskiften, de senare belägna på ett avstånd av 2.5 till omkring 4 kilometer från hemskiftet och benämnda Kalvahagen, Ormaredsstycket, Kalvabacken och Getskogsskiftet samt å Trulssons karta omfattande: Kalvahagen ägofigurerna nr 42 och 43 med en areal av tillhoppa 25.6 ar åker, Ormaredsstycket ägofigurerna nr 31 och 32 med en areal av tillhoppa 41.5 ar skogsmark, Kalvabacken ägofigurerna nr 44 och 46 med en areal av tillhoppa 1 hektar 98.3 ar, därav 35.8 ar åker och 1 hektar 62.5 ar stenig skogsmark, samt Getskogsskiftet ägofigurerna nr 33—41 med en areal av, oberäknat en väg om 2.4 ar, 2 hektar 57.7 ar, därav 2 hektar 44 ar åker och 13.7 ar äng.

Av utmarksskiftena är endast Kalvahagen bebyggd. Byggnaden, som utgöres av ett bostadshus, tillhör lägenhetens innehavare Per Mårtensson, och har denne föreslagits att få tillösa sig lägenheten för ett pris av 200 kronor. Lägenheten har ett gott läge utmed allmän bygdeväg.

De obebyggda skiftena, som äro belägna avsides från allmän väg

och nu brukas av en granne mot en årlig avgäld av 118 kronor, hava uppskattningsmännen förordat till försäljning var för sig och saluvärderat dem: Ormaredsstycket till 190 kronor, därav 90 kronor för växande skog, Kalvabacken till 400 kronor, därav 78 kronor 50 öre för växande skog, och Getskogsskiftet till 1,000 kronor; och äro de beräknade arrendevärdena för utskiftena respektive 12 kronor, 5 kronor, 15 kronor och 50 kronor.

Hemskiftet jämte mosskiftet omfattar en areal av tillhopa 23 hektar 9 ar, därav 19 hektar 36.3 ar tomt och åker samt 3 hektar 72.7 ar äng och torvmosse. Hemskiftet är bebyggt med följande kronan tillhöriga byggnader, nämligen bostadshus, logbyggnad och stallbyggnad, varjämte arrendatorn erhållit tillstånd att under nu löpande arrendeperiod mot ersättning genom avskrivning å nybyggnadsskyldigheten uppföra en tillbyggnad till logbyggnaden, då logutrymmet förut varit otillräckligt.

Åkern i hemskiftet består av grusmylla i allmänhet på underlag av grus; den sydligare delen av åkern intill en areal av 8 hektar är den bästa. Åkern behöver överallt en grundlig täckdikning, innan tillfredsställande skördar kunna erhållas, varjämte marken är mycket belamrad med stenar. Mosskiftet har för arrendelotten intet annat värde än att det lämnar tillgång till eldbrand.

Uppskattningsmännen, som ansett styckning av hemskiftet icke böra äga rum, då detsamma icke vore större än lämpligt vore för en familj, som därav skulle äga sin utkomst, hava åsatt detsamma jämte mosskiftet ett saluvärde av 10,220 kronor och ett arrendevärde av 410 kronor.

Arrendelotten i sin helhet är taxeringsvärderad till 13,000 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande, som biträtt uppskattningsmännens förslag om försäljning av ovan nämnda, till arrendelotten nr 2 hörande fyra utskiften, har ansett, att de borde avskiljas genom ägostyckning; och har Kungl. Maj:ts befallningshavande beträffande dispositionen av egendomen i övrigt förklarat, att Kungl. Maj:ts befallningshavande, som ej kände något allmänt ändamål, för vilket egendomen behövde i kronans ägo bibehållas, för sin del icke hade något att erinra emot, att densamma försåldes i två lotter, motsvarande arrendelotterna.

Lantmäteristyrelsen har i avgivet yttrande funnit hinder icke möta för egendomens uppdelning genom ägostyckning.

Domänstyrelsen, som förklarat, att styrelsen ej heller hade sig bekant någon anledning för egendomens bevarande i kronans ägo, har jämväl tillstyrkt uppskattningsmännens förslag.»

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 18 februari 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: herrar Persson, Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Paulson, Fahlén, Lindblad, Pers, Ericsson, Lundell, Nilsson i Kabbarp, greve Hamilton, Kronlund, Andersson, Linders och Hellström.
